١٢٨٩ ԲԷՊԻԼ ԱԽԸՐ Ղ ԱԼԱԹՈՒՐԳԱ

ԵՒՐՄԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 1082 ՄԱՑԻՍ 31 ՉԱՐՇԱՄԱՊ 1872

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 12 ՅՈՒՆԻՍ, 1872

ՄԷՇՄՈՒԱԼՑԸ

ՀԱՅԱՏԻՍ

Ի՛նչ պու Մէշմուալը Հավատիս, բաղար, եօրթու վէ ճումա կիւնլէրինտէն մատտա պու գըթատա եէվմիյէ նէյր օլունաճագ տըր։ Սէնէլիյի բէյնի օլարագ 200, Այրը այըղը 110, Իւչ այըղը 60 ղրշ։ Վէ թանէսի 1 ղրշ։ Տաշրալար իչին պէհէր նումէրօսունա բօսթա իւճրէթի ալընաճաղը խասսէթէն պէյան օլունուր։

Իլանաթըն պէհէր սըրասը պիր տէֆա ըգ 3, իքի տէֆա իչին 2, իւչ տէֆա իչին 1½ ղուրուշ, իւչ տէֆատան զիյատէ օլան, վէ ղայէթ ուզուն իլանաթ իչին այրըճա բազարլըգ օլունուր։

Տաշրալարտան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթըն բօսթա մէսարիֆլէրի, կէօնտէրէնլէրին իւզերինէ օլտուղու պէյան օլունուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏԸ ՆԱՖՈՒԱՅԸ ՍԱՅԻՐԻՅԷ ՄՈՒՍԼՈՒՄԱԼԻՔԻ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 31 ՄԱՅԻՍ

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Բէվէրսուրուս կոնդակլընըն էրմէնիճէ նաղը իլէ Թուրքճէ թէրճիւմէսի պատահանէմիղատ պիրէր չէյրէք մէճիսկէյէ սամը լմագատա տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սիմանատար նամ Ինկիլիզ ղաղէթասընըն նութգու հիւմայունու ճէնապը թահատարի հաղընատա ատրճ իլէտիյի պէնտին Հաղայիպտէն ալընարագ թէրճիւմէսի տիր։

Ինկիլիզլէր չու արալըդ մէնաֆիի մախսուսէլէրինէ ղիյատէճէ տօղունուր պաղը մէսայիլ իլէ մէշղուլ օլտուղլարընատան, կէչէնատ թարաֆը Շահանէտէն իրատ պույրուլան նութգա մուդատատէվլերի դատար սարֆը տիդդաթ իսէմէմիշլեր իսէ տէ, նութգու մէղքիւր պիղիմ, Մանչէսթըր թադըմընընը, Տէվլէթի ալիյէ տիւչարը զէվալ օլտուղունա տայիր իչատ իթմէյի իթիյատ իթմիշ օլտուղլարը իսնատաթը էսատէն վէ քիւլլիյէն թէքզիսպէ քեաֆի տիր։

Մէղքիւր Մանչէսթըր թադըմը տախի պիր աղ վազըթատան պէրու թատիլի էֆքեար իթմիշ օմտաղ լաղըմ կէլիպ, չիւնքի պունդար մուդատատէտա Տէվլէթի ալիյէնին թէճտիտ վէ թէվսիի դուվվէթ վէ իդթիսատ իսէճէյինի քէշֆ իսէնդէր ալէյհինտէ, քէմալը տերէճէ չիատէթլի լիսան դուլլանմադատա, վէ խասթա մուխթարալը պիր հալտէ կէօրիւնմէքտէ տէմէքտէ, վէ միւթէվէֆա լօրտ Բալմերսթօնուն Լէրոզա միւվաղէնէսինի իսդա իչին, Տէվլէթի ալիյէնին պաղա վէ տէվամը վիճուտու էլղէմ օլտուղունա տայիր օլան էֆքեարընը եվհամ վէ խայալաթատան ատատ իթմէքտէ օլտուղլարը հալտէ, աճապա չիմոի տէվլէթի Օտմանիյէնին հալը հաղըրընա իմալէի նաղար իթմէէր, ամթիսի իչին նէ՞ տիրլիւ էֆքեար հասըլ իսէպիլիրլեր։

Մէշհուատթըմը, պիլ ճիւմլէ խայրխահանը Տէվլէթի ալիյէյի թէճմին իսէճէք սուրէթատ թէրադդիյաթ, վէ պիր միլքին էսասը դուվվէթ վէ դուարէթի օլան պիր թադըմ թէճսիսատթը հարպիյէյի պէրրիյէ վէ պահրիյէնին հուսուլէ կէլմէսի իլէ, սերվէթ ու սամանընը թէզայիւսի, վէ տախիլի մէմալիքատ պիր թադըմ թուրուդ վէ մէսապիրինը քիւչատը իլէ, թիճարէթին թէրադդիսի, վէլ հասըլ էլեէվմ իսարէի Տէվլէթի ալիյէնին սերքեարընատա պուլունան զէվաթը մուդթաղիյաթը ասրա իթթիֆատի էֆքեարը հասէնէսի տիր։ Զաթը հաղրէթի Շէհրիյարի պաղատէ ղիբր օլունան նութգունատա հէնուզ իսլահաթճա տէվամատան իսթիղնա վազթը կէվմէսիյինի պէյան, վէ էվամիրի Շահանէլէրինէն հէր թարաֆճա թէմամի իլէ իյֆա օլունմատըղընատան տօրայը թէէսսիֆ իլէ պէրապէր, հուսուլա կէլէն իսլահաթատան մէմնունիյէթ իվհար իլէ, Տէվլէթի ալիյէ ումուրու մալիյէսինին սատըգընա նիսպէթլէ տահա էյի պիր հալտէ օլտուղունու, վէ մէսարիֆաթ վէ վարիտաթ պէյնինտէ միւվազէնէ հուսուլա կէլմիյինի, վէ պունունա պէրապէր, տախիլի մէմալիքատէ պիր թադըմ տէմիր եօլլար ինշասը իչին պաղը թէտարիկի լազըմ իմիսալ

ըՆԹԻ ՄԷՅ բուլ քէՆԹԻՆ իլէ ճիլվէկեր օլան մուվաֆֆագիյէթի ասքէրիյէ միուճէրբէտ վէլիի նէյմէթի սրմինեն էթիմիզ բասիշահըմըզ էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրինին թաղլի ֆէրիուռնատէ մէթալիի ֆիւշվէր քիւշյիլէրի ասաղը նուսրէթի տիսաղը զահիրէսի օլմաղ ինթէշքիւրիւ լութֆ կիրսիկեար իլէ պէրաակէր, սուայի տէյմումիյէթի էօմր ու չէվքէթ հաղրէթի շէհրիյարի թէքրար ուղէթթէքրար կյնա վէ թէլալէթի գըլընմըշ տըր։ Օրտուլի հիւմայունուն մերհալայի Պօանէ դամէմնիհատէի մէհապէթ օրու չունատ Սանա օմասընատ վէ Սանատա պիր ատաթ մէսաֆէտէ քեսյին Պէյթի զաղըթան նատընատ օլուպ, թախլիյէ վէ ֆիրար իթմիշ օլուղու իբի պաղ հընա մարիւզիբ չէյլս իլ պէլէտի մուհասին թարաֆընատն հիւքիւմէթի ասնիյէ նամընա միսթահֆըզըր սէվգ ու իզատ օլունմուշ, վէ իշթէ օրասը տա պու սուրէթլէ թահթը խատրէ վէ մուհաֆազայի հիւքիւմէթի սէնիյէյէ ալընմըշ տըր։ Ճէնազէ հադդ վէլիի նէյմէթի պիմինէթիմիզ բասիշահըմըզ էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրինին հէմիշէ մուվաֆֆագ վէ մուզաֆֆէր պույուրսուն ամին։

Յէվլէթի ալիյէնին Մաճարիսթան պաշ չէհպէնտէրի իզզէթլու էատատ պէյ մէզանէն վէ մուվաղդաթէն Յէր սատաէթէ կէլմիշ տիր։

— Պէյ օղատ պիր ամիր՝ մատէնի զուհուր էյլէմէյի խթիխատար ղըլընմասը իլէ քէչֆ վէ մուայնէ օլունմասը իչին, պահրիյէ նազարէթի ճէլիլէսի մադատրնատ պուլունատուղլարը զէման, մահնա ատարը միւշարիյէյի հաղրէթլէրինին հիմմէմի վէ իղատամաթը պէրէքատաթը իլէ ինչա օլունատուղտան պաշղա, նազարէթի պահրիյէնին տախի իղատամաթը իլէ հուսուլ պուլմուշ տուր, վէ պու հավուզուն պիրա թամիր եիրմի սէնէ իչէ եարայաճաղը աչիքատ պուլունատուղնատան, պունատն Ֆէմուրլարը իլէ քեսթիպ վէ մէյմարը-նին, ապէի Շահանէտէ նայիլ մուքատիֆաթ օլմաղարը մէմալ տուր։

— Յիյարպէքիր սանճաղը տախիլինատ էքիլ նահիյէսինէ էնմալը կէօրիւմէսիք սուրէթատ եաղմուր եազարադ հասրէ օլան սէր, չիմէնդ իքատ պուլունան պիր խայլի դոյուն վէ դուզուլարը աղըզ կէօթիւրտիկի կիպի էպնիյէճ տախի զարար վէ դիյանը մուճիպ օլատուղ մահէլլի հավատխինատէն տիր։

— Թարաֆը էշրէֆի հաղրէթի թանատարինէն ատաղը էվամիր վէ իրատաթը չիֆտահիյէի սէնիյէ թէպլիկ ինէ մէմուրէն ոէրդուրէնայի հաղրէթի Շէհրիյարի ութուֆէթլու պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի տիւնքի կիւն Պապը ալիյէ կէլէրէք, զաթը վալայի Սատարէթբէնահի իլէ միւլադաթը մախատատ իթմիշլէր տիր։

— Պու քէրրէ տախի իրան թարաֆընատա պուլունան Հէմէվէնտ խաղէնէսի, իրան էշդեհատը իլէ պիրլէշերէք, խաքը տէվլէթի ալիյէտէ իճրայի խապատէթ վէ շեղավէթ իթմէք իչին, հուտուտուն հէնուզ դարաղոլ խանէսի եարը ընմամըշ օլան ճիհէթինտէն Սիւլէյմանիյէ վէ Շէհրի—ղոր թարաֆլարընա կէչմիշ օլտուղլարը խապէր ալընմաղլա, մուրուր վէ ուպուրլարը մէկհուզ օլան պաղը մահալլերէ մրդատը քեաֆի ատաքիրի զապթիյէ վէ ատիրէ սէվգ իթմիշ, վէ իբնինի ալաց պէյի իզզէթլու Ռիշատ պէյ տախի պիր ֆըրդա զապթիյէ իլէ թաղ իպլերինէ չրդարըմըշ իտի։ Շու թէատիր վէ իճրաատա պունդարըն խատարատ վէ մուզարրատ միւթեվալիյէլերինատէն միւթէսատիր օլան դուրա (քէոյէր) էհալիսինին տատի հալը թէեազդուզ վէ պասիրէթլերի միւնդամիր օրնաղլա, էշդընտայի մերդումէ հեր թարաֆատան սրդըշատրրլըզ, վուզուս պուլան միւատէմատ մէշահիրի բուէսատատան վէ թարիղի չեղավէթատ քեսալ ուրյթ վէ չեօհրէթ իսէն խաղէլէտէն Մէյէ չիրին նամ խապես թէբէլէնմիշ, վէ պաղըյէր էշդընա թաղիպ օլունմաղատա պուլունմուշ օլմաղլա, ինշաղլահու թէալա, շու կիւնդէրատ ճիւմլէսինին դահր վէ թէամիրի խապերինին ալընմասը միւնթաղըր տըր։

Շաղըի մերդում, պու թայիֆէի պաղիյէնին, տահրայի չեղավէթատ տէլիլ վէ բահնիմասը օլարադ, չիմտիյէ դատար նիճէ նիճէ ֆէղահաթէ ճէսարէթ իթմիշ, վէ նէ դատար պի կիւնահէրընը դանրարընը տէօքմիշ, վէ նէ դատար խաղընը ճիյէրինի եադմըշ պիր խապիսի մէշհուր օլատուղնատան, վէ քէյֆիյէթի դաթլ վէ թէլէֆի, էշդրյա ճէմիյէթինէ ըէք պէօյիւք բախնէ վերէճէյինատէն, շուսուրէթլէ, վ իճատատ խապատէթալատինին օրթատան դալարրընմասը հաղրդամէն չայանը թէչէքքիւր տիր։

Ղէվրա։

— Պիլ ճիւմլէ մէմալիքի միւթէմէատինէատ պուլունան հապսխանէլերին ուսուլ խատարէսինէ միւթէալլիղ իսրահաթ միղդարքէրէ օլունմադ իւղրէ, տիւէլի մուֆախխամ մուբախատարընատան միւրէքքէպ կէլէճէք թէմմուզու ֆրէնկինին իչինատ Լոնդրատատ թէճէմմիւ խատճէք դանկրէյէ թարաֆը Սալթանաթը սէնիյէտէն տախի պիր մէմուրատ թայեին պույրուլատու իշխիմիշ, վէ մէմալիքի մահրուսէի Շահանէ հապսխանէլերինին ահվալը հաղրէլերի հադդընատ թանղիմ պույրուլաճաղ լայիհայատ տերճ խիրմէք իւղրէ, Թունա վիլայէթի տախիլինատ պուլունան հապսխանէլերին խատարէի հաղրէսինի մուրիֆ վ իրշայէթճէ պիր լայիհանընն թանղիմ վէ թադ տիմի մուդարրէր պուլունմուշ տուր։

— Ցիւնքի սալը կիւնիւ, մուխալիֆէրիմիզ օլան միլլէթատաշլարընընը պիր դաչ եիւզ խմշա իլէ, պիր բրոթէսթօ թադտամ իթմիշլեր, զաթը հաղրէթի Սատարէթբէնահիյէ։ Ի-շիհմանիյիմիզ նազարէն, զաթը Սատրազամի հուզուրունա չրդարմայրզ, Պէյ Լաքճի պէյ էֆէնտիյէ եօլլարը չխատ, մի չարիէյէտէն տախի խոշնէ մէմուրէն ոէրդուրէնայի հաղրէթի Շէհրիյարի ութուֆէթլու պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի տիւնքի կիւն Պապը ալիյէ կէլէրէք, զաթը վալայի Սատարէթբէնահի իլէ միւլադաթը մախատատ իթմիշլեր տիր։

— Պու քէրրէ տախի իրան թարաֆընատա պուլունան Հէմէվէնտ խաղէնէսի, իրան էշդեհատը իլէ պիրլէշերէք, խաքը տէվլէթի ալիյէտէ իճրայի խապատէթ վէ շեղավէթ իթմէք իչին, հուտուտուն հէնուզ դարաղոլ խանէսի եարը ընմամըշ օլան ճիհէթինտէն Սիւլէյմանիյէ վէ Շէհրի—ղոր թարաֆլարընա կէչմիշ օլտուղլարը խապէր ալընմաղլա, մուրուր վէ ուպուրլարը մէկհուզ օլան պաղը մահալլերէ մրդատը քեաֆի ատաքիրի զապթիյէ վէ ատիրէ սէվգ իթմիշ, վէ նէ դատար պի կիւնահէրընը դանրարընը տէօքմիշ, վէ նէ դատար խաղընը ճիյէրինի եադմըշ պիր խապիսի մէշհուր օլատուղնատան, վէ քէյֆիյէթի դաթլ վէ թէլէֆի, էշդրյա ճէմիյէթինէ ըէք պէօյիւք բախնէ վերէճէյինատէն, շուսուրէթլէ, վ իճատատ խապատէթալատինին օրթատան դալարրընմասը հաղրդամէն չայանը թէչէքքիւր տիր։

Ղէվրա։

— Պիլ ճիւմլէ մէմալիքի միւթէմէատինէատ պուլունան հապսխանէլերին ուսուլ խատարէսինէ միւթէալլիղ իսրահաթ միղդարքէրէ օլունմադ իւղրէ, տիւէլի մուֆախխամ մուբախատարընատան միւրէքքէպ կէլէճէք թէմմուզու ֆրէնկինին իչինատ Լոնդրատատ թէճէմմիւ խատճէք դանկրէյէ թարաֆը Սալթանաթը սէնիյէտէն տախի պիր մէմուրատ թայեին պույրուլատու իշխիմիշ, վէ մէմալիքի մահրուսէի Շահանէ հապսխանէլերինին ահվալը հաղրէլերի հադդընատ թանղիմ պույրուլաճաղ լայիհայատ տերճ խիրմէք իւղրէ, Թունա վիլայէթի տախիլինատ պուլունան հապսխանէլերին խատարէի հաղրէսինի մուրիֆ վ իրշայէթճէ պիր լայիհանընն թանղիմ վէ թադ տիմի մուդարրէր պուլունմուշ տուր։

— Ցիւնքի սալը կիւնիւ, մուխալիֆէրիմիզ օլան միլլէթատաշլարընընը պիր դաչ եիւզ խմշա իլէ, պիր բրոթէսթօ թադտամ իթմիշլեր, զաթը հաղրէթի Սատարէթբէնահիյէ։ Ի-շիհմանիյիմիզ նազարէն, զաթը Սատրազամի հուզուրունա չրդարմայրզ, Պէյ Լաքճի պէյ էֆէնտիյէ եօլլարը չխատ, մի չարիէյէտէն տախի խոշ-ղունա նազարէն, Թրամվայ դումբանեասը Գասըմ բաշա տէրէսինին ամէլիյաթը ինշաիյէսինի 14,000 լիրայի Օսմանիյէ տէր էօհատ իյէմիշ տիր։

Քէղալիք դումբանեայի մէզքիւրուն, մէզքիւր տէրէնին իւզէրինատէն պիր եոլ իշլէթմէք իմթիյազընը տախի հիւքիւմէթի սէնիյէտէն ալմըշ օլտուղու զանն օլունույօր։

—Պէլ կրատատան կէլէն խապերլէրէ կէօրէ, Սըրպիատա դրթլրդ օլմասընատան դօրդուլույոր, չիւնքի մոհասուլաթըն պէօյիւք դրսմը, սրճադլար սէպէպի իլէ եանմըշ տըր։ Կէչէնլերատ, մէմալիքի մէզքիւրէնին պաղը մահալլերինէ եազմուր տիւշմիւշ իսէատ, թօխատմալրճա աղ պիր ֆայատատը ատղանմըշ տըր։

— Իզմիտին Շիմալի զարդ ճիհէթինատէ օլան կէօլլերին դուրատուլմասընա տայիր օլան պաղը թէքլիֆլէր Նաֆիա Նազարէթի թարաֆընատան եազընատա նազարը տիղդաթատ ալընաճաղը վէ հիւքիւմէթի սէնիյէ, ամէլիյաթը մէզքիւրէյի պիր ֆէրատի վահիտէ իթա իլէ, դապիի ղիրաաթ իչին եէտի թատարրուֆընատ խայլի արաղի կէչիրմէէյի, վէ իզմիտ չըմէնարֆէրի հատատը խիմամէ բէսիտէ օլատուղու հալտէ, շէհրի մէզքիւրճէ մէնֆատաթը քէսիլէ հատրլ պաճաղը լա Թիւրքիատէ մուհարբէր տիր։

— կէչէն սէնէ եանմըշ օլան լիմանն օտատը, եինէ օլ եէրատէ քեարկիր օլարադ եէնիտէն ինչա օլունմուշ տուր։

— Պէյօղլու թէլէկրաֆ մէմուրլարընն մատշլատը արթըրըմըշ օլատուղունու եազմըշ իտիր։ Պու տէֆա լա Թիւրքի ղուզէթատը, մէզքիւր զամանը մէտշլն մէմուրանը միւմայիլէյհիմին ահվալը միւթէայիշէլերինին իսրահ իտճէք տերէճէտ օլմասընը-ղընը պէյան իյէյօր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻՃԷ

Փարիս 10 յունիս։

Նոր վէ Սօմ վէ իօն էյալէթլերի իչին ինթիխապ օլունան մէպուսլար ճիւմհուրիյէթ թարաֆտարը սըրբաբ։ Մ Ազաթայչի Գօրսիդատա մէպուս ինթիխապ օլունմուշ տուր։

Փարիս 11 յունիս։

Խրամէթի ասքէրիյէի սէֆէրիյէնին իւչ սէնէ օրմասընա թարաֆիկիր օլանլար, միլլէթ մէճլիսինատ պութէատիրի դապուլ իմթիրմէյէ մուվաֆֆագ օլմասընդըրընատան, խրամէթի մէզքիւրէնին տէօրթ սէնէ օրմասընա տայիր եէնի պիր թէքլիֆ տէր մէյան իթմէյէ չալըշմըշլար տըր։ Մ։ Թիէր պու թէքլիֆի դարշը սէյրէյէք, պէօղէ պիր դանուն ինֆասընընա բաղլի օրմայըզ, մէճլիս թարաֆընատան դապուլ օլունտուղու հալտէ, մէմուրիյէթինատէն չէքիլմէյէ մէճբուր օլաճաղընը պէյան իյէյմիշ տիր։

Բէյլիսի ճիւմհուրուն պու ինֆասէլէրի իւզէրինէ, թէքլիֆի մէզքիւր եքսէրիյէթի արա իլէ բէտատ օլունմուշ տուր։

Վաշինկթոն 10 յունիս։

Հաքէմ մահքէմէլէրինին մահը հալին թէճէմմիւ, 8 այ սօղրատա թերք օլունմասը իչին ըրատ կրանվիլ ինն պիր թէքլիֆ իթմիշ օլատուղ պուրատատ թէվաֆֆուր պուլմուշ տուր։

Պէրլին 10 յունիս։

Միւսէրրիս Շթայնընն եատիկատրընն նատոատա քիւշատը ղինէթի միւնասէպէթի իլէ, Ալէմանիա վէ Աւսթրիա վէ Բուսիա իմբէրատորըրընն կէօրիւշմէլերինին իւզէրինէ

Զըգան թէվֆիքը սրբի պրաճիք-ատէն իպարէթ տիր։

ՍԱՐՍԱՖԻՑԷ

1872 Մայիս 31։

Վիրայի Օսմ. 100 դր. հիսապը լէ։

Ինկիլիզ միրասը	109— 3 փր.
Ֆրանսայի պիթունու	86—38 »
Բօլ	89—10 »
Գրբմից պիթունու	51—16 »
Գէյաղ Մէճիտիյէ (Ֆարդը)	1—32 »
Գէյլիք վէ մէթալիք (Ֆարդը)	105—20 »
Գագրը	120—10 »
Գուրշն աղճէթսու եւ զոէ	1 1/2

ԴԱՅԱԹԱ ԲԻՈՉԱՍԸ

Մայիս 30	Աիչամ դարանոը	59-28
» 31	Սապահ այքլոը	59-28
» »	Սաաթ 4	59-27

1865 իսթիդրազը դուբ. էէքիրիշ	366- —
1863 » » »	355- —
1869 »	317- —
Սօսիէթէ ժէնէրալ	12- 24
Դրէսի » դուբ. քէսիք	16- 16
Շրմէնդֆիր սէնիմ	173- 50
Սօսիէթէ Ավֆրօ Թիւրք	10. 80։
Թրամվայ 1305։	
Սիմանդրլ պանդասը ադսիսնլարը	1. 65։

Զըգան բաղարը կիւնիւ էրմէնիլէրին Սահմանադրութիւնան օն իքինճի տէվրի սէնէվիսի գէյնէթի քէմալը միւնիմանամ սուրէթաք իճրա օլունմուշ տար։ Էէվմի մէղքիւր սահրանլը սահմ օն, օն պուչուդ բատանէլէրիմէ, Սամսիմեա, վէ Գում դարու վէ խարբէց, Պոլատ վէ մուհալլը ասիրէլան, իրանլարը մուճիրինճէ, վարօրլար պայրաղլարը իլէ սօնանմուշ վէ սէֆինէ վէ սայիր չիչէքլիքլէր իլէ միւզէյյէն օլարաղ, Պէյքօզա կիմէք իւղրէ հարէքէթ իլէ միշլէր տիր։ Շիրքէթի խայրիյէնին 18 նիւմէրօլու վարօրու, օլ սապահ էրքէն զէյնէթի մէղքիւրի իշլէն միւշմէրի ալմադ իւղրէ, Սամսիմեա-յա կիմէքսէ իքէն, հավասա տիւման օլսու զու սէպէպլէ, Սարայ պուրնու էօնիւնէ օմուրմուշ վէ Թէրսանէնին ուֆաղ վարօրլարը խարաֆինսան չէքիլմիքսէ, 18 Նիւմէրօլու վարօրուն դարմանը էլինին տէօրթ բարմաղը հալթասան սաղ ամլամիշ օլուպ, եէրինէ պաշդա պիր վարօր թայէին դըլընմըշ տըր։ Շայանը թէէսսուֆ օլան մատէ չու տուրքի Շիրքէթի խայրիյէ թարաֆինսան Ա-զիզիյէ դուքանէսը վարօրլարը-նա Պօղոզ իչի քէյլերի իսկէլէլերի-նէ եանաշմայա միւսաատէ օլունմա-սրդը ճիհէթիլէ, օլ դուքանէսին վարօրլարը իսկէլէլերէ եանաշմա-սրդը ընսան, դայրդլար իլէ աղը-թըլարսա չօլուդ չօճուդ վէ ֆամի-եա իլէ միշքիլ իլէ իսկէլէլերէ ՀՐԴ-ՈՐԴԼԱՐԸ ԿԷՕՐԻԼՄԻՇ տիր։

Նասրլէքի իլան էյլէմիշիլ տիր, Փանոսեան էֆէնտինին թահթը իսա-րէսինէ օլան իբի դրթա մէքթէպ-լէրին չակիրսանը վէ խայլի միթ-ղէր ֆամիլեարար պուլունսուզ հալսէ, Սարբեար Զէֆֆ սոյունսա ալթը եիւղ քիշխանէն միթէճավ իղ-քէսանա թասամ վերիլմէյի կիպի, շա-կիրսանը մէրդումէ, էնվայի սպաղ-ցունարը ցնայլպ վէ երդլեր օղու-յարադ, հեր քէսի մէմնուն դրբիշ, վէ էճնէպիսէն պուլունան զէվմթը միթէպէրանա մուճիպի թահսինլէրի օրնուշ, վէ ախշամըր տամի հիչ պիր նիզամըդլրդ վուղ ու պուլմայարադ, ամանէթ իլէ միշ տիր։

Զի կրնար ուրացուիլ թէ տարած-ման հաւատոյ ընկերութիւնը Արե-ւելեան հեռաւոր աղգաց մէջ շատ բարիքներ ըրած է ու անցեալ դա-րերու մէջ, Զինաստանէն սկսեալ ա-մէն հեռաւոր աղգաց քարոզիչներ ու դաստիարակներ հասցուցած է, որոնք թէ ժողովրդեան դաստիա-րակութիւնը, թէ աղքատաց կարօ-տութեանը շատ նպաստներ ըրած են, միանգամայն դիտութեանց յա-ռաջադիմութեանը մեծապէս օգնած են։ Եւ սակայն, ինչպէս ամէն մարդ-կային ընկերութեանց ու հաստատու-թեանց ճակատագիրն է, որ իրենց յառաջադիմութեան ու պայծառա-թեան դագաթն հասնելէն ետքը, ի-րենց նուազութեան ու զեղծման ժա-մանակները կունենան, նոյնպէս աս տարածման հաւատոյ ընկերութիւն-ալ աս դժբաղդ ճակատագրին հետ-ւելով աս դարուս մէջ առ հասարակ բռնած ընթացքը՝ ու ի մասնաւորի Յաճկասանի եւ անոր մօտաւոր տե-ղերը բանեցուցած վարմունքը շատ յետամնաց ընթացք մը, և իրենց ինկած ու խանգարած վիճակի մը մէջ գտնուելուն ապացոյց մըն է։

Չեմ ուզեր մանրամասն խօսիլ մեր կալմոզիկեայ Հայ աղգինն կատմամբ, որովհետեւ արդէն ծանօթ է ամե-նուն թէ տարածման հաւատոյ դըպ-րոցին մէջ սովորած աշակերտք ինչ դերեր խաղացած են մեր մէջ ու գարէ մը ասելի ժամանակ, ինչ դժբախտութեանց ու անօգուտ կըռ-ւոց պատճառ եղած են. չեմ ուզեր խօսիլ կրսեմ, որովհետեւ անոնց դըպ-խաւորներէն մէկուն ժամանակիս դժբախտ կուսոյն պատճառ ըլլալը աչքերնուս առջեւն է որ իրենց աղ-դատեցութեամբ ու անխոհեմ ընթ-ացքովը պատկեցին իրենց վախճա-նը ու դեռ այսօրուան օրս ըրած չանքերնին կը ցուցնէ թէ իրենց յաղթանակը՝ աղգին կործանման ու քայքայմանը վրայ դրած են։

Կուզեմ խօսիլ Յաճկասանի հե-ռաւոր տեղերը ու Պարսկասանի մէջ գտնուող Բրոթէսթանտայի քարոզ-չաց վրայ, որոնք Բաղդէացի ժողո-վըրդեան օգտին համար անոնց մէջ հաստատուած են։ Պարսկասանի մէջ Բրոթէսթանտայի կողմանէ խրկը-ւած քարոզիչները Լազարիստ Գաղ-ղիացի քահանաներէն են որոնց բուն նպատակը Բաղդէացւոց աղգին օ-գուտն է։ Իսկ Յաճկասանի մէջ Բաղդէացւոց Պարթիարքը Մուսուլ նստելուն, հոն ալ Յոմինիկեան կրօ-նի քարոզիչներ կան դարձեալ Բրո-թէսթանտայէն խրկուած, որոնք թէ Բաղդէացւոց և թէ Սիրեանկներուն մէջ Միսիոն կընեն։

Յարածման հաւատոյ ժողովրդ՝ Գաղղիական Լիոնեան ընկերութեան հետ միանալէն ետքը, իր գործա-ծած մարդիկը, առ հասարակ Լա-տին կղերէն կընտրէ ու որչափ կա-րելի է Գաղղիացի աղգաւ քարո-զիչներ կը խաւրէ, որոնք իրենց ը-րած հոգեւոր բարեաց հետ, ունին գլխաւոր պակասութիւն մը, որով իրենց ըրած բարիքներուն արժէքը շատ կը նուազացնեն ու երբեմն մե-ծամեծ հակասութեանց առիթներ կուտան։ Այս պակասութիւնը իրենց տիրապետութեան ոգին է։ Թիկունք ունենալով Գաղղիական կառավա-րութիւնը ու դրամական առատ օգ-նութիւն ունենալով Լիոնեան ընկե-րութենէն, տեղացի կղերը բնական-ապէս անոնց օգնութեան կարօտ ու անոնց կամացը հնազանդ և հլու հը-պատակ կըլլան։ Քարոզչաց դէրքը ան աստիճանի բարձր է տեղացի կը-ղերէն, որ ստիպուած են միշտ քա-րոզչաց ամենափոքրը ակնարկութեան-ցը ծառայելու։

Այս տարբերութեան վրայ տեսլ-նալով միանգամայն Գաղղիական աղ-գին կրակոտ բնաւորութիւնը ու Ա-ւելեանց հանդարտ ու ծանր բնու-թիւնը, ամենափոքր բաներու մէջ ալ ժամպահութեանց առիթներ չեն պակ-սիր։ Աւելցուր առոր վրայ այն ան-հարդուրժելի պահանջմունքները ո-րոնք կրօնական կարգադրութեանց անուսմբ տեղացւոց աղգային սովո-րութիւնները ու մինչև անմեղ անա-յին սովորութիւնները կ'արգելուին և իրրև վերին կառավարիչ իրենց գտնուած տեղերուն ամեն նիւթական գործերուն ալ միջամուխ կը լլան։ Եւ եթէ ժողովրդեան մէջ ժամպահութիւն ցուցնողներ ըլլան, իրրև անհնազանդ ու անօրէն երեսէ կը ձգուին։ Քաղ-դէացւոց արքեպիսկոպոս գտնուած դիւղի մը մէջ, հարանիքի առեն թըմ-բուկ զարնուելու ձայն մը լսուելով (որն որ իբր մահացու մեղք արգիլուած էր) քարոզչաց դլխաւորը ձեռքը կոչոց մը առած յարձակած է հարսանեաց տունը ու թմբուկը՝ Աստուածայինն-խանձանդրութեամբ պատուելով ժողովքը ցրուած է. այսպիսի դէպ-քեր շատ անգամ տեսնուած է, իսկ ապտակ ու գաւազանի հարուած քիչ անգամ կը պատահի։ Դիւղին արքե-պիսկոպոսը՝ որն որ Բրոթէսթանտայի աշակերտ է ու քարոզչաց հետ մի սիրտ և մի հոգի, դիւղացոյն մէկը, ան-տարբեր ու դիւղական գործի մէջ արքեպիսկոպոսին խօսքին դէմ կե-նալով՝ այնպիսի ուժգին գաւազանի հարուած մը կերաւ արքեպիսկոպո-սէն որ դլուխը պատռելով արիւնլուայ տուն դնաց ու երկու շաբաթ անկո-ղին մնալով հաղիւ առողջացաւ. խեղճը մշակութիւն ընելով օրը 4—5 ղուրուշ կը վաստակէր։ Իրեն փոխարի-նութիւն մը ուղեց, բայց լսելի չե-ղաւ ու առողջանալէն ետքը սատիպե-ցին ղինքը որ գայ արքեպիսկոպոսին ձեռքը համբուրէ ու թողութիւն խնդրէ։ Տասը տարիէ ասելի էր որ Ուրմիա դաւառին Բաղդէացի ժո-ղովրդեանը թեմական այցելութիւն ըրած չունէր, ուր որ իր ընակած գիւղէն 14 ժամու հեռաւորութիւն ունէր։ Երբոր օր մը արքեպիսկոպո-սը Ուրմիա կ'երթայ, ժողովուրդն իմանալով անոր դալուստը դիմաւո-րելու կերթան ու Շամշէճան գիւղի քէթխիւտան բոլոր ժողովրդեան կոչ-մանէ իր շնորհակալութիւն ու խընդ-ակցութիւն կը յայտնէ, բայց որչափ կը զարմանան ու սառած կը մնան երբոր արքեպիսկոպոսը՝ պատասխան կու-տայ թէ ինք թեմական այցելութեան եկած չէ, այլ իր մէկ դօմէշը սատկած ըլլալով եկած ազէկ դօմէշ մը գնելու որ՝ վարուցանը ետ չի մնայ. ուստի կ'ա-ղաչէ քէթխիւտային ու հեռը եկողնե-րուն որ եթէ ազէկ դօմէշ մը ծախու կայ նէ, իրեն առաջնորդեն որ շու-տով գնէ ու տեղը դառնայ։ Այս ամենը քարոզիչները դիտեն և սակայն Փրոթէսթանտայէն անոր վրայ դոմես-տով կը դրեն վասն զի միշտ իրենց հլու և հպատակ է ու բոլոր հոգեւոր կառավարութեան ատենը անոնց ձեռքը թող տուած է։

Պարսկասանի մէջ 30 տարի է որ Եւրոպացի քարոզիչք կը գտնուին ու դպրոցներ ալ ունին, բայց տա-կաւին ուսում սրբող աշակերտ մը հասցուցած չեն, բայց ասիկայ իրենց յանցանք չի կրնար սեպուիլ, երբ որ Փրոթէսթանտայի դահերէցը յայտնի ու որոշ բառերով կը գրէ իր նամակին մէջ թէ "մենք միսիոնար կուզենք, ոչ թէ ուսուցիչներ" ինչպէս ըսինք Պարսկասանի մետրոպոլիտ արքե-պիսկոպոսը, որն որ Բրոթէսթանտայի աչակերտ է, ուելի նիւթապէս կը գտնուի իր թեմին մէջ քան թէ բա-րոյապէս, ասելի երկրագործութեան կը հետևի քան թէ իր ժողովուրդը հոգալուելու, թողլով ժողովրդեան հոգը քարոզչաց ձեռքը։ Եւ որպէս զի այս մետրապոլիտը իրենց իշխա-նութեան ու հնազանդութեան ներ-քև պահեն, ամիսը լիրա մը կամ քիչ մը ասելի պատարագուց կուտան ու տարին անդամ մը վերարկու մը կը շինեն։ Իսկ անոր պարտքին ու աղ-քատութեանը չեն օգներ, ոչ բոլ-որովին անօգնական կը թողուն և ոչ ալ բան բաւականին կ'օգնեն, որպէս զի միշտ իրենց կարօտ ծայ ու ի-րենց կամացը հպատակ ըլլայ։

Յաճկասանի թեմական եպիս-կոպոս մը իր կարօտութեանը և կամ եկեղեցւոյ շինութեանը համար փրո-թեսթանտային կը դիմէ բայց ամենեին ընելի չըլլար. իսկ երբոր փրոթա-կանտայէն խրկուած Լատին կղերի մը կ'ազաչէ ու անոր միջնորդութիւնը կը խնդրէ, անմիջապէս ուղած օգնու-թիւնը եկած է ու խնդիրը կատար-ուած է. ասոնց ճամբով բնական է որ Լատին քարոզչաց աղդեցութիւնը կը մեծնայ ու տեղացի կղերը ուղէ չու-զէ անոնց գլուխ ծռելու կըստիպուի։ Այսպիսի ընթացքներով Փրոթեսթան-տան ասելի իր համարումը կը կորս-ընցընէ տեղացի կղերին առջև. քան թէ օգտակար կըլլայ. երբ որ կը տես-նուի թէ կամ Գաղղիական տէրու-թեան քաղաքականութիւնը կը ծա-ռայեն, կամ պէտք եղած տեղերը օգնելու տեղ, միայն իրենց Լատին կղերին աղդեցութեանը կը ծառա-յեցընեն, Եւրոպայի հաւատացեալ ժողովրդեան տուած տուրքը։

Կամ թէ ինչ բարի աղդեցութիւն կընէ պարզամիտ ժողովրդեան մ'առ-ջև, երբ որ կը տեսնէ քարոզիչները ամենայն փառասիրութեամբ ձիե-բով ու ծառայով պտըտիլը, ուր ա-նոր հակառակը իրենց մետրապոլիտ արքեպիսկոպոսը կը տեսնեն որ մէկ ժամու ճամբան ոտքով քաղելով փո-շիներու մէջ վաճառատեղին կեր-թայ որ մոլ լիտրը 20 փարայ աւե-լի ածան գնէ. կամ թէ իր դոմէշ-ներուն յարդ գնելու համար Հայոց գիւղերը պտըտի ու անձամբ յարդա-նոցները մտնէ։ Այսինք տեսնող Լա-տին կղերը՝ ոչ Բրոթէսթանտայի ար-բանեակներ են, զանց կընեն ու չեն օգներ անոր կարօտութեանը, երբ որ լիով ին օգնելու կարողութիւն ունին։

Ինչ հոգիէ յառաջ կուգայ ուրե-մէն իրենց քարոզութեան երթալը։ Երբ որ իրենց քսացը համաձայն չէն-քերը կը շինեն եւ նոյնը չի հաւնելով դարձեալ կը քանդեն, դարձեալ կը շինեն, չեն կրնար արդեօք աե-ղացի կղերին վիճակը քիչ մը լա-ւացընել։ Երբ որ Փրոթեսթանտայի դը-բամովը Սեմինարիա կը բանան ու մէ-ջէն ելած ընտիր աղաքը, փոխանակ տեղացոց ծեսով ու արարողութեամբ ձեռնադրել տալու, Եւրոպա կը խրը-կեն ու Լատին ծեսով ձեռնադրել կուտան ու այնպէսով տեղացի կղ-երին մէջ ընտիր անձինք կը պակսին, կը հարցընեմ թէ նոյն ժողովրդեան օգտին համար քարոզչութեան եկած են. կամ թէ ան է ժողովրդեան ճըշ-մարիտ օգուտը փնտռելու ճամբան։

Մնացածը վաղը։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷ

1872 Մայիս 1 Բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն։

ԵԷՎՄԻՅԷ ՔԻՕՐԻԻՑԷ ԻՆԷՆ ՎԱՐՕՐԼԱՐ

Եէնիճամի այրը։ Աւաթու։	Վաբոր։ Նօ։	ՐՈՒՄԷԼԻ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԴԸՅՑԸԼԱՐԸ ՊԻՐԼԻՔՏԷ
10 30	1	Եէնիմահալլէտէն Պէօյիւք. Թարապ. Պէյդ. Եէնիք. Միրկի. Հիսա.
11	23	Եէնիմահալլէ. Մէզար. Պէօյիւ. Թարա. Եէնի. Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պէպ։
11 45	2	Եէնիմահալլէտէն Պէօյի. Թարապ. Եէնի. Միրկ. Հիս. Պէպէք։
12 45	22	Մէզար. Պէօյիւ. Թարապ. Եէնիք. Սթէնե Միրկ. Ր.Հիս. Պէպէ. Արնա.
1 15	20	Ր. վէ Ա. Դալագ. Մէզար. Պէօյիւգ. Թարապ. Եէնիգ. Միրկ. Ր. Հիս. ճումալ. 1 1/2 տա։
2 15	18	Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւ. Թարա. Եէնի. Պօյաճ. Ր. Հիս. Պէպէ. Արնա. Օրթ. Պէշիկ. ճում. մատա։
3 30	23	Եէնիմ Պէյիւք. Թարապեա Եէնի. Սթէն. Միրկ. Ր. Հիս. Պէպէգ. Արնա. ճում. 3 1/4 Օրթա. Պէշիկ. տախի օղրայարագ։
4 30	22	Պէօյիւ. Թարա. Եէնիգ. Սթէն. Միր. Ր. Հիսար Արնա. Օրթա. Պէշիկ.
5 30	2	Պէօյիւ. Թարապ. Եէնիգ. Միրկ. Ր. Հիս. Պէպէ. Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ.
6 30	4	Եէնիմա. Պէօյիւ. Թարապե. Պէյդ. Եէնիգ. Միրկ. Գանլ. Ր. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Պէյլէր Օրթա. Գուզկ. Պէշիկ. Իսկ.
8 30	23	Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւ. Թարապ. Պէյդ. Եէնիք. Պօյաճը. Ր. Հիսա. Պէպէ. Արնա. Օրթա. Պէշիք. Գապաթ։
9 30	11	Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Ր. Հիս. Արնավու. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
		ԱՐՆԱՎՈՒԹՔԻՕՑ ԹԱՐԻԳԻ
11	15	Արնա. Գուրուչ. Գուզ. Պէշիկ. ճում. մատա։
11 30	6	Արնա. Գուրուչ. Օրթա Պէշիկ։
12	5	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. ճումաալարը Պէշիկ. Գապա։
12 30	11	» » » Պէշիկ. Գապա։
12 30	15	Պէշիկթաշ Գապաթաշ ճում. մատա։
1	1	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. ճումաալարը Պէշիկ. Գապաթ։
1 30	15	Պէշիկթաշ Գապաթ. ճումա. մատա։
1 30	6	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ. Գապաթաշ։
2	5	Արնա. Գուր. » ճումա. Պէշիկ. Քապա։
2 30	11	» Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ. Գապաթ։
2 30	15	Պէշիկ. Գապաթ. ճում. մատա։
3 45	6	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ. Գապա։
4 15	20	Արնա. Գուրուչ. Գուզ. Պէշիկ. Գապա։
5	15	Արնա, Պէյլէր. Օրթա. Գուզկուն. Իսկ. Գապաթ։
7	5	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ. Գապա։
10	6	Արնա. Վանիգ. Պէյլէր. Քուզ։
11	5	» տօղրու Քէօբրիյէ։
		ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ
12	21	Պէյդ. Բաչա. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանի. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ
12	4	Վանի Զէնկ. Պէյլէր. Գուզ. Գապա։
12 45	28	Պէօյիւ. Պէյդ. Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիս. Վանի. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկունճուզ։
2	23	Պէօյիւ. Թարապ. Պէյդ. Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանի. Զէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ։
3 30	17	Պէօյի. Պէյդ. Բաչա. Բիքիաթբաչամ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանի. Զէնկէլ. Պէյլէրպէյի ճումաալարտան մատա։
8 30	21	Պէօյիւք. Պէյդ. Բաչա. Գալը. Ա Հիս. Գանտ. Վանիգ. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Իսկ. ճումաալարը Բիքիաթբա։
		ԵԵՎՄԻՅԷ ՔԻՕՐԻԻՏԷՆ ՊՕՂԱԶ ԻԶԻՆԷ
		ՐՈՒՄԷԼ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԴԸՅՑԸԼԱՐԸ ՊԻՐԼԻՔՏԷ
1 15	4	Գապա. Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթա. Պէյլէր. Արնա. Գանտ. Ր. Հիս. Գանլ. Միր. Եէնի. Պէյդ. Թարապ. Պէօյիւ. Եէնիմ։
1 30	23	Պէշիկ. Օրթա. Արնա. Պէպէք Ր. Հիս Միրկ. Սթէն. Եէնի. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ. Եէնիմ։
2 45	22	Գապ Պէշիկ. Օրթ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Եէնի. Թարա. Պէօյիւք։
4 30	25	Պէշիկ. Օրթա. Գուրուչ. Արնա. Պէպէ. Ր. Հիս. Պօյաճ. Եէնի. Պէյդօղ Թարապ. Պէօյիւ Մէզար. Եէնի։
5 30	5	Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթա. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանի. Պէպ. Արնա։
6	21	Պէշ. Օրթ. Պէյլ. Արնա. Քանտ. Հիս. Միր. Եէնի. Թար. Պէօյի. Մէզար։
7 30	11	Պէշ. Օրթ. Արնա. Հիս. Միրկ. Եէնի. Թարա. Պէօյիւ. Մէզար։
8 45	2	Արնա. Պէպ. Հիս. Միրկ. Եէնի. Թարա. Պէօյիւ. Մէզարպ. Եէնիմա։
9 30	1	Ր. Հիս. Պօյաճ. Եէնիգ. Պէյդ. Թարապ. Պէօյիւ. Եէնիմ
10	22	Եէնիք. Թարա. Պէօյիւ. Մէզար. Եէնիմ. Քալագլար
10 15	23	Օրթա. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Սթէնե. Եէնիգ. Թարապ. Պէօյի. Եէնիմա. ճիւմա մատա։
10 30	18	Պէշիք. Գու. Արնա. Ր. Հիս. Պօյաճ. Եէնիգ. Թարապ Պէօյիւ. Եէնիմ։
10 45	20	Օրթա. Պէպ. Հիս. Միրկ. Սթէն, Եէնիք Թարապ Մէզար։
11 15	25	Պէպէ. Ր. Հիս. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ։
		ԱՐՆԱՎՈՒԹՔԻՕՑ ԹԱՐԻԳԻ
12	15	Պէշիկ. ճումա. մատա։
12 15	1	Պէշիք Օրթա. Արնա։
12 45	6	Պէշիկ. Օրթ. Արնա։
1	15	Պէշիկ. ճումա. մատա։
1 15	5	Պէշիկ. Գուրու. Արնա։
1 45	11	Տօղրու Արնա։
2	15	Պէշիկ. ճումա. մատա։
2 45	6	Պէշիկ. Արնա։
3 30	20	Պէշիկ. Օրթա. Գուրուչ. Արնա։
9 15	6	Պէշիք. Օրթա. Գուրուչ. Արնա. Վանիք։
10	5	Գապաթ. Պէշիկ. Օրթա. Գուրուչ. Արնա։
11 15	6	Գապա. Պէշիկ. Օրթա. Գուրուչ. Արնա։
11 45	5	Պէշիկ. Գուզկ. Արնա։
11 45	11	Օրթա. Գուրուչ. Արնա։
12	15	Պէշիկ. Օրթա. Գուրու. ճումաալարտան մատա։
		ԱՆԱՏՕԼ, ԹԱՐԻԳԻ
2 30	2	Իսկ. Գուզ. Պէյլէր. Զէնկէ. Վանի. Գանտ. Ա. Հիս. Գանլ. Բաչա. Պէյդ։ Պէօյիւք. ճումաալարը Բիքիաթբաչա։
3 30	15	Գապաթ. Պէշիկ. Իսկ. Գուզ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանի. Պէպ. Արնա։
9	15	Գապա Պէշիկ Գուզ. Պէյլէր. Զէնկէլ. անաէն տօղրու. քէօբրիյէ։
9 45	28	Գուզ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանի. Գանտիլ. Ա. Հիս. Գանլ. Բաչապ. Պէյդ Թարապ Պէօյիս. ճում. կիւնկէրի սաաթ օնաա։
10 30	17	Պէյլէր. Զէկէ. Վանի. Քանտիլ Ա. Հիս. Գանլ. Բիքիաթբ. Բաչապահճէ Պէյդ. Պէօյիւք ճումաա մատա։
10 30	15	Գապաթ. Գուզկ. անաէն տօղրու քէօբրիյէ ճումաա մատա։
11	21	Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Ա. Հիս. Քանլրճ. Բաչա. Պէյդօղ։
11 30	4	Քապաթաշ Գուզկ Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիքէօյ։

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Է Ճ Զ Ա Խ Ա Ն Է Ի Ա Ֆ Ի Թ Ա Պ

ՎԻԶԷՆՅՈ ԾԱՆՆԻ

Սթամպոլ քէօբրիւ պաչը Նօ։ 7—8 վէ Պէյօղլու Աղաճամի Նօ. 77

Պալըդ եաղընըն աղ եախօտ չօգճա պիր միւտտէթ խմթիմալ իտիրճէսի իլէ, բէք չօգ թէճաճիւպ իտէճէք տէրէճէտէ ֆայտատ կէօրիւլտիւկիւնիւ քեաֆֆէլի թըպկէ տայիրէլէրի թարաֆընտան թանրըմըշ օլտուղու հալտէ, մատրապաղլար մէղքիւր պալըգ եաղընա հիյլէ դաթմայա, վէ օնու պիր հարամքեար բունարը իթմէյէ իքթիսար իթմիշլէր տիր։ Իմտի, էհալիյի պու թարզ հիյլէլի եաղլարտան սապընտըրմագ նիյէթի իլէ, պալէատէքի էճզախանէնին սանիպի, մէղքիւր զիյղըյմէթ մալիճէնին Գրիսթիանատա (Նօրվէճիա) վաղը պիրինճի ֆապրիղալարը իլէ միւլհադաթա կիրիշմիշ. վէ մէղքիւր ֆապրիղալարտան չըգանլար պիրէ, պալէատէքի էճզախանէտէ հալ վէ իլմի քիմիա իլէ խիւլասա օլունուպ, չայէտ քէնտի խայլիճէ միւշթէրիլէրինի պալպ գուլլանմադ տէքինէ ուղրատաղըղտան էմին վէ վիղայէ իյլէմէք իւզրէ, խալիալէյի թանզըզ օլունտուղտան սօղրա սաթըշա չըղարըլմագտա տըր։

ԳՈՒԼԼԱՆՄԱԳ ԹԻՐԹԻՊԻ

Թամ եաչը ատամլար, կիւնատ իքիտէն տէօրթ գաչըղա գոտար տաղսիրիլէր, վէ չօճուղլար կիւնատ իքիտէն տէօրթ ուֆագ գաչըգ իչէպիլիրլէր։ Վէ տայիմա թատմատան պիր չէյրէք էվվել, եախօտ իչ տէօրթ սաաթ գատար սօղրա իչմէլի տիր. եաղընը իւզէրինէ տէրադաղ պիր իքի թանէ նանէ եախօտ թարէնն չէքէրի եէմէքլիյէ տիղդաթ օլունմալը տըր։

Պալըգ եաղը ուսպանմիքեր այը սօնունտան մայիս իպթիտայարընա գատար, եանի տէքիղ այ իչէպիլիր, հալ պու քի այտա 4—5 կիւն տրա վէրիպ իչմէմէք, վէ սօղրա եէնէ տէվամ իթմէք էմրի պասիրէթտէն տիր։

Եաղընն տաթի պալըգ եաղը իչմէտէն վաղ կէչէմէղ օլանլար, պալէատէքի էճզախանէտէ, պալըգ եաղընըն ըէք կիւղել եէրինի թուխտայիր կէօնակէօն չուրուպլար պուլասպիլէճէքլէր տիր։

ԺԱԳ ԱԼԻՔԵԱՆ

ԱՄԷՐԻԿԱ ԷՃԶԱԽԱՆԷ ՎԷ ՏԷՐՕՁԻԹՕՍՈՒ

ԻՍԹԱՆԳՈԼ ՆԷՆԻ ՃԱՄԻ ՏԷՐՈՒՆԻՆՏԷ ՆԻՒՄԷՐՕ 16

Կէրէք մէղքիւր մաղաղատա այրըճա պիր ատ եէնի էճզախանէ քիւչատ վէ թախսիսի իլէ թաղէլիյի վէ էհվէնլիյի ճէհէթլէ միւշթէրիլէրինի իսչնատ խաէէք սուրթէտէ հէր նէվի էճզալար սաթըլմագտա վէ կէրէք Կոպատատա 411 նիւմէրօլու Լճզանէատէ խէ, կէրէք քէրէքէնթէ, վէ կէրէք եէքիւն օլարագ, հէմ պահանա էհվէն, վէ հէմ ասլա հիյլէսիզ օլմադ չարթը իլէ, ամթխանէքի էճզալար ֆիրուխթ օլունմատատա տրը։

Զէլիկ չուրուպլարը էնտի թիւրլիւսիւ, քէզալիք չէլիք չարապլարը, պալըդ եաղլարը, չիղօլաթալար, իքսիրլէր, մատէն սուլարը, զընապընտա չարապլարը քեաֆֆէսի չէլիք օլմադ դավլիյէ. մատէյէ դուվլիթ վէրիճի Գաղաս գանվէսի, ալա չիղօլաթալար, հէր նէվի պօրտօ չարապլարը, մատէն սուլարը, վէ հիչ պիր հիյլէսի օլմայան պիրինճի պալըգ եաղլարը. քէզալիք զօղուլու էշնալար, դաղըգ պաղլարը, դօրսէ, քէչի մէմէսի, թէնպէյլէր, տիւրլիւ տիւրլիւ պաղլար, վէ հէր տիւրլիւ դարը վէ էրքէք խասթալըգլարը իչին հէր նէվի էլաթլար, Ամէրիկան կէվրեյի հէր ճինատէն դընյէ իլէ վէ գուլթու իլէ պուլունտուղու վէ սայիր տիւքքեանալարտան էհվէն ֆիյամթ իլէ սաթըլըրը իլան օլունուր։

Քէզալիք էօքսիրիւկ իչէն եէնի ինտատ օլունմուչ օլան չուրուպլարտան մատատա բէք չօգ բրօվալար իլէ ֆայտալը օլուուղու թատրիգ օլունմուչ, խալիս վէ թաղէ սաբարնա չուրուպլարը պուլունուպ, կէրէք Ասիթմանէ պուլունան Լճզանրլարա, վէ տաչրալարտա պուլունան էճզանը վէ հէքիմլէրէ զայէթ էհվէն ֆիյամթէ սաթըլմագտա տրը։

Մէղքիւր քեաֆֆէյի ֆիրուխթ օլունան էճզալար վէ ալաթլար, կէրէք Լօնտրատան էն մէչհուր ֆապրիղալարընտան ԺԹ. Դուրլինի ֆապրիղասընտան, վէ կէրէք Պէրլինտէ, Միլանատա, Վիէննատա, Փարիսէ վէ Իթալեատա պուլունան մէչհուր ֆապրիղալարտան կէթիրիլմէքտէ տիր։

Զաղմաղճըլար եօղուչունատ Պէօյիք Եէնի խանան իմթիխալտէ Ն. 31 կիւմիւշկէրտան վէ ղումքանեանքն մաղազասընտա սաթըլըր։

1 Աղըր քիրլճսիզ մատամքօղ վէ խասալար հէր էնատէն։

2 Տէօրթ էնատաղ էնինէ զատար չարչաֆիլըգլար։

3 Աղըր ամէրիղա սիմիլէրի։

4 Աղըր բաթխթա կէօմլէքլիք։

5 Աղըր մէրմէր սավաշպուր։

6 Դայէթ աղըր ամէրիղան պէղլէրի։

7 Տէօրթ էնատաղ էնինէ զատար քէթէն չարչաֆիլըգլար։

8 Քէթէն կէօմլէքլիքլէր։

9 Քէթէն մէնտիլէր։

Բազարլըգ եօղ, պիր թօբտան էքսիք սաթըլմագ, մէճիտիյէ 21 գուրուչտան ալընը, 10 թօբտան գիյատ ալանա 00 4 սղոնիօսու վար սըր։ 2

Սթամպոլատա Պալըգ պազարընտա քեաֆին Նաֆիա խանընն իմթիխալտէ կամ-

սարական պիրատէրլէրի սիւքքեանընտա Եէնիճէնին էն ալա ճինս թիթիւնլէրինտէն խայլի մրգտար թիթիւն պուլունուպ, վէ պա խուսուս իմթիյազ վատէսինէ տախի ազ միւտատթ գալսրը ճիհէթլէ, պու ալա թիթիւն ֆիրուխթի իչէն մախսուսէն աչրան մաղազալարը թիթիւնիւնտէն ալա ճինս վէ իչի պայաղը իւսթիւ ալա թիթիւն պօնուրմուչ եարտա քաքէթլէր թիթիւնիւ օլմայրպ զայէթ էհվէնիյէթլէ, վէ կէրէք պօնճա վէ կէրէք եարրատ միւշթէրիլէն կէօղիւ էօնիւնատ քէսիրմէք չարթը իլէ սաթըլաճաղը, վէ միւտայիրէյ պիրատէրլէր, միւշթէրիլէրի հէր վէճէլ խօշնատա խաչպիլէճէքլէրի իլան օլունուր։ 26

ՍԱՀԻՊ ՄԷՍՈՒԼՈՒ ԴԱԶԷԹԱ
ՅՈՎԱԿԻՄ ԹԻԼՊԷՆՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ
ՍԱՄՈՒԷԼ Դ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ ԹԻՒ 2